

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PANTAZI, ION

AM TRECUT PRIN IAD / Ion Pantazi. - București :

Paul Editions, 2022-

ISBN 978-606-9703-71-7

821.135.1

94

ION PANTAZI

AM TRECUT PRIN IAD

PARTEA I

Redactare: *Nicoleta Monoran*

Tehnoredactare: *Paul Editions*

Corectură: *Enache Mihaela*

Coperta: *Lucian Enache*

Paul Editions

Casa Presei Libere, nr. 1, Corp C, Sector 1, București

www.pauleditions.ro

e-mail: pauleditions@gmail.com, office@pauleditions.ro,

vanzari@pauleditions.ro, nicoleta.petcu@pauleditions.ro,

mihaela.enache@pauleditions.ro

tel: 0730.660.427; 0731.884.583

Paul Editions

CUVÂNT ÎNAINTE

Am scris această carte considerând că este de datoria mea de a face cunoscute românilor de pretutindeni, figurile proeminente din război și din închisori ale unor oameni care nu pot fi dați uitării datorită atitudinilor pozitive sau negative prin care s-au remarcat.

Cartea mai urmărește aducerea la cunoștință a unor fapte și discuții ale acelor care, la un moment dat, au avut răspunderea conducerii statului român.

Dialogurile, am căutat să le reconstitui din memorie, cu cât mai mare fidelitate posibilă, și dacă unele nuanțe s-au pierdut, de vină nu sunt eu, ci trecerea anilor, care ștergând amănunțele, a scos în evidență numai esențialul.

Am socotit mai important să expun ceea ce gândeam într-un anumit timp, într-o anumită împrejurare, decât greutatea și suferințele întâmpinate de mine sau de alții.

De aceea am trecut peste anchetele grele, bătăi, izolări și greve, în aceste împrejurări creierul nemaiputând funcționa normal. Represiunile de orice natură trec, se pierd, dar impresiile, felul de a gândi rămân, căci așa a lăsat Dumnezeu ca omul să dispară, dar sufletul lui să supraviețuiască.

Forma de expunere aleasă nu corespunde nici unui stil literar propriu-zis.

Dialogurile trebuiesc interpretate ca o formă utilizată de mine pentru a reliefa cu claritate esențialul, precum și concluziile unor discuții revelatoare.

Lăsând la o parte scăderile iminente ale unui om care nu are pretenția de a se numi scriitor, cartea pe care am scris-o tinde a aduce o mică contribuție la elucidarea încălcătei și controversatei noastre istorii din ultimii 40 de ani și a scoate în relief nume ce nu trebuiesc uitate.

Partea I cuprinde: amintirile mele din copilărie legate de evenimente politice, de oameni politici, discuții încă necunoscute ale

acestora, care elucidează într-o oarecare măsură atitudinea lor în fața unor evenimente pe care le-au creat sau în fața cărora au fost puși. În sfârșit, amintiri din război, precum și felul meu de a gândi și al altora în completa izolare a anilor îndelungați de detenție.

Un capitol special este rezervat evadării de la Cavnic, întrucât ea reprezintă cea mai mare evadare a unor deținuți politici dintr-o închisoare comunistă, succesul ei simbolizând nesupunerea și rezistența acestora față de represiunile autorităților comuniste.

Iar dacă această evadare a constituit sub acest aspect un succes, procesul evadării a constituit un adevărat triumf prin adevărurile nimicitoare, pe care instanța și autoritățile comuniste au fost nevoite să le asculte. Umilirea ce ne-a fost pregătită cu migală, s-a transformat în cel mai viguros rechizitoriu împotriva barbariei comuniste!

Mulțumesc cititorilor mei pentru atenția acordată acestor amintiri.

Autorul

MOTTO:

„Uși Doamnă că sunt nume, ce sparg ziduri și nu încap în închisori!”

(Spătarul Dragomir către Doamna Clara, în Actul III „Vlaicu Vodă”, de Alexandru Davila)

1958, pleacă rușii! Trăim oare zile de mare importanță pentru Țara noastră? Ne apropiem de libertate? Un al șaselea simț îmi spune că nu! S-ar putea totuși, vor fi mari frământări.

Eram liber, după aproape 10 ani de închisoare făcuți în etape, o singură dată condamnat la 5 ani pentru frontieră, restul... nici eu nu știu pe unde am fost dus: la Uranus și prin diferite case conspirative!

A fost destul de greu, am fost acuzat de înaltă trădare. Aveau motive serioase să mă bănuiască! Bineînțeles nu aveau mărturii, ci doar presupuneri întemeiate. Până la urmă au trebuit să se mulțumească cu un proces de tentativă de trecere a frontierei, ceea ce era adevărat. Fusesem mutat de la Interne la Uranus, pentru a eșua în Rahova! Am fost în sfârșit condamnat, plimbat prin diferite închisori, lagăre de muncă, am și evadat și la urmă am fost pus în libertate prin expirarea pedepsei.

Se numea oare libertate aceea în care mă aflam? Pentru mine, în nici un caz. Nu eram primit să lucrez nicăieri. Situația nu era încă atât de rea pentru a nu fi primit cu brațele deschise în diferite case, unde să pot pune capul jos.

Cu plecarea rușilor se va schimba ceva? Nu știu, nu-mi dau seama, dar trebuie să fiu pregătit pentru toate eventualitățile.

Mi-am scos din ascunzătoarea din pod cele două revolve, Parabellum și Walter, le-am curățat și am început să-mi pun diferite ipoteze. Nu eram filat pe stradă și aceasta îmi dădea o mare libertate de mișcare. Rușii pleacă, dar comuniștii sunt foarte tari, s-au organizat și au un serviciu de informații bine pus la punct prin mii

de agenți informatori. Guvernul nu va putea fi răsturnat decât prin lupte grele. Vom fi capabili de un asemenea lucru!

Aflasem că se fac arestări masive, am început să-mi schimb deseori locuința. Dormeam, pe unde se putea.

Nu vedeam rostul arestărilor decât ca o măsură de prevedere în urma plecării rușilor. Stăpânirea nu voia să fie surprinsă de evenimente, dar același lucru nu-l voiam nici eu. Va trebui să acționez rapid. M-am gândit la oameni de încredere, m-am gândit la o eventuală retragere în munți. Dar unde? Nu cunoșteam munții și nici pe nimeni în care să am încredere din părțile acelea.

Primul meu gând a zburat la fosta mea ordonanță de pe când eram pe frontul din Rusia.

Am plecat imediat la el, într-un sat de lângă Dunăre. L-am găsit mult schimbat. Trecuseră 16 ani! M-a primit cu un entuziasm de nedescris. Mi-a prezentat familia, după care ne-am retras la un pahar de vin, în timp ce soția lui ne pregătea câte ceva de-ale gurii.

— Cum o duci Costică?

— Greu, domnule Sublocotenent! Pentru el rămăsesem sublocotenent, așa cum eram când mă cunoscuse.

— Ești membru de Partid?

— Da, domnule Sublocotenent, am 6 copii și trebuie să cresc patru dintre ei, căci pe doi, mi-a ajutat Dumnezeu!

— Câți ani au cei mari?

— Cel mare are 23 de ani, următorul 21!

— Pornim din nou la război, Costică?

— Numai să fie, domnule Sublocotenent, că acum știu și eu pentru ce să lupt!

— Nu război cum am mai făcut, ci unul intern, ca să-i răsturnăm pe porcii ăștia!

— Sunt gata, domnule Sublocotenent, și pentru asta, dar trebuie să mai mergem și în Rusia!

— Ai câțiva oameni Costică?

— Cei doi băieți ai mei, de alții nu îndrăznesc să vă spun; în ziua de astăzi nu ai încredere în nimeni. Noi trei însă mergem cu dumneavoastră cât ne va da Dumnezeu zile.

— Arme ai Costică?

— Am un pistol și o armă de vânatoare, bine ascunse.

Am luat masa cu Costică și am înnoptat la el, aducându-ne aminte de război, de vechii camarazi și povestindu-ne „câte în lună și în stele”, de când nu ne-am mai văzut.

A doua zi ne-am despărțit, rămânând să-l anunț când va fi cazul să ne întâlnim, împreună cu băieții lui.

La București, cum am ajuns mi-a spus fosta mea soție că m-a căutat Gheorghe, o altă fostă ordonanță, de pe frontul din Cehoslovacia. Venise la mine deoarece aflase de plecarea rușilor și spera să facem ceva.

Am plecat de urgență în Banat să-l întâlnesc.

— Ce mai faci Ghiță?

— Bine, domnule Locotenent! (pentru el eram locotenent).

— Ești însurat Ghiță?

— Nu domnule Locotenent, aștept să vină ai noștri și vă chem la nuntă! De ce să mă însor? Mi-au luat tot ce aveam și nu mi-au rămas decât brațele astea (mi le-a arătat), bune de a ține o armă în mână. De-asta am venit la dumneavoastră, căci se apropie și timpul nostru!

— Arme ai Ghiță?

— Cum să nu am, domnule Locotenent, căci pentru ele mai trăiesc, să le aud din nou bubuind! Am două carabine ZB, trei arme de vânatoare, și un Parabellum, pe care mi l-ați dat dumneavoastră! Nu vă supărați, dar carabinele le-am furat de la pluton când m-am liberat!

— Bravo Ghiță, dar în ce stare sunt?

— Foarte bună, domnule Locotenent, nu trece lună să nu le curăț și să le ung!

— Ceva oameni de încredere ai, Ghiță?

— Asta nu, domnule Locotenent, numai pe fratele meu mai mic contez, în restul nu am încredere. Sunt mulți oameni buni și se vor ridica cu toții dacă va fi cazul, dar nu pot vorbi cu nimeni. Dumneavoastră ați făcut pușcărie, din cauza mea în niciun caz nu veți mai face.

Am luat masa cu Ghiță, am înnoptat la el, am pălăvrăgit și am aflat că regiunea lui s-ar preta perfect pentru o retragere în munți. Ne-am despărțit cu cuvintele: „Pe curând!”.

Ajuns la București, am fost arestat chiar în acea noapte, de 13 noiembrie 1958.

Din nou Malmaison, unde l-am întâlnit pe prietenul de-o viață Vlad Brusseșcu. Chiar în acea noapte am fost transportați la Constanța, unde ni s-a făcut un proces de frontieră. Cu doi ani mai înainte, Vlad vorbise cu un ofițer aviator de posibilitatea unei plecări cu avionul.

La anchetă a fost simplu, deoarece anchetatorul mi-a spus clar

că pentru frontieră voi lua numai 5 ani, pe când pentru orice altceva mi-ar pune în sarcină, aș lua cel puțin 10 ani!

Am privit cu calm lucrurile, eram învățat cu astfel de situații și am considerat micul concediu terminat.

Experimentat fiind, m-am dat drept tuberculos, pentru a evita „fericirea muncii”!

Vlad a plecat cu primul lot la muncă. Eu am fost trimis la Gherla.

Am intrat cu bucurie în acest nou domiciliu, deoarece era unul din puținele pe care nu le cunoșteam!

Frontieriștii erau foarte prost văzuți, căci cu un an mai înainte făcuseră o grevă, care degenerase, aruncând obloanele de la ferestre și baricadându-se în celule. În câteva ore, rebeliunea se extinsese în toată închisoarea și populația orașului se adunase în jurul închisorii cerând ca deținuții să fie lăsați în pace. Au urmat niște represalii îngrozitoare, toate coridoarele fiind mânjite de sânge.

La sosirea mea, lucrurile ajuseseră oarecum la normal, doar mâncarea rămânând sub orice critică.

Am fost băgat într-o celulă de 150 de deținuți, atmosfera fiind îngrozitoare, amintindu-mi de Jilava, camerele 9-12 reiduit din iarna anului 1951.

Aproape toți deținuții erau noi, majoritatea „iehoviști”, iar cu aceștia nu se puteau lega nici câteva cuvinte, în afara subiectului preferat: interpretarea Biblii.

Lipsa de aer și a unui loc spre a te putea întinde, erau cele mai greu de suportat.

Comandantul închisorii era maiorul Goiciu, de celular se ocupa locotenentul Istrate; în fabrică, comandant era căpitanul Mihalcea, iar ofițer politic era locotenentul Domocoș. Despre fiecare nu se auzeau decât cele mai îngrozitoare lucruri.

Stăteam aproape toată ziua la geam, printr-o mică gaură făcută în oblon, priveam la curtea fabricii și dincolo de ziduri, în cimitirul orașului.

Totul nu a durat decât două săptămâni, căci într-o zi s-a deschis celula și au apărut căpitanul Mihalcea și locotenentul Istrate, însoțiți de o grămadă de gardieni cu dosare în brațe. Prin prezența lui Mihalcea, mi-am dat seama că este vorba de a scoate noi deținuți în fabrică.

Cei ce-și auzeau numele trebuiau să-și ia bagajul și să iasă afară. Printre cei strigați am fost și eu și astfel am ajuns în fabrica (de tristă memorie) de lustruit mobilă de la Gherla.

Lustruitul mobilei constituia o muncă destul de grea, mai ales

prin atmosfera făcută și întreținută de către căpitanul Mihalcea, conducătorul fabricii.

Bătăile erau crunte pentru cea mai mică greșeală în executarea lucrului, dar și pentru o singură ridicare a privirii de pe cuierul, scaunul sau patul pe care îl lustruiai.

Căpitanul Mihalcea, una din cele mai mari brute pe care le-a produs sistemul comunist, supraveghea personal această muncă, ajutat fiind de un grup de milițieni formați de către el și care se întreceau în bestialități, pentru a fi pe placul șefului.

Iar dintre aceste bestii ajutoare trebuia ca unul să se remarce în mod deosebit, să fie cum s-ar spune „șef de promoție”! Acesta era incontestabil „Roșu”, poreclit astfel pentru culoarea roșie a părului și pielii, dar și pentru cât se dovedise de sângeros. Nu am cunoscut niciodată numele lui adevărat, dar cu ajutorul lui am putut să constat pe propria-mi piele ce înseamnă ca palmele să se umfle în două-trei secunde, „văzând cu ochii”, cu unul până la doi centimetri și sângele să-ți țâșnească din ele întocmai ca dintr-o țevă puțin spartă, prin care apa curge cu presiune.

Se terminase lucrul, mai erau câteva secunde și trebuia să sune „încetarea”. Terminasem și eu de lustruit ușa unui dulap și evident nu mai puteam începe alta căci s-ar fi stricat dacă aș fi început-o. Am pus ușa terminată la rastel și m-am dus să mă spăl pe mâini cu spirt. Nu am apucat să mă spăl și clopoțelul a sunat încetarea lucrului. În acel moment Roșu m-a văzut și m-a chemat într-o cămăruță, biroul lui. Nu mi-a spus decât atât: „Întinde palma!”

A luat o coadă de mătură, a ridicat-o până la verticală, apoi ciomagul a fluierat prin aer, palma a „crescut” vertiginos și sângele a țâșnit cu putere. A urmat a doua lovitură la cealaltă mână și apoi încă două lovituri pentru fiecare din mâini. Mi s-a adresat din nou: „Asta a fost prima lecție, de azi înainte te urmăresc. Du-te!”

Nu am respirat, nu am scos nici măcar un geamăt și am căutat, nu știu în ce măsură am și reușit, să nu-mi desprind privirea din ochii lui. Nu am dormit toată noaptea, schimbându-mi încontinuu cărpele ude cu care-mi bandajasem mâinile până la încheietura cotului. A doua zi am lucrat cu mâinile bandajate, până ce a observat căpitanul Mihalcea, care m-a pus să-mi dau jos bandajele.

Atunci am observat că pielea era crăpată până la cot, dar umflăturile scăzuseră într-o oarecare măsură.

Lângă mine, lângă tejgheaua la care lucram, era un tânăr cu care reușisem să mai schimb câteva cuvinte, atunci când Mihalcea nu era

prezent și când gardianul, care se plimba încontinuu printre mese, se îndepărta de noi.

Acest tânăr era student în ultimul an la Medicină la Cluj și fusese arestat împreună cu un mare lot de studenți care, la 24 ianuarie 1958, cântaseră „Hora Unirii” în piața „Matei Corvin” din plin centrul Clujului. El fusese proclamat șeful lotului, deoarece se urcase pe statuia lui „Matei Corvin” călare pe calul Voievodului alături de acesta, și de acolo condusesse corul studenților. Tot datorită acestui student, serbarea de 24 ianuarie a degenerat într-o manifestație anticomunistă, el strigând lozinci împotriva regimului, pe care restul studenților le scandau sub conducerea sa.

Studentul se numea Ion Darie de la Facultatea de Medicină din Cluj.

M-am împrietenit repede cu acest tânăr și i-am spus „Pitty” așa cum îl alintau părinții lui.

Prietenia cu Pitty mi-a îndulcit mult timpul petrecut în fabrică, el fiind foarte inteligent, volubil și amuzant. În scurtă vreme mi-am dat seama că la calitățile lui, remarcate imediat, se adăuga și aceea a unui foarte frumos caracter.

După numai o lună de lucru, într-o dimineață, suntem cu toții strânși în curtea fabricii, unde suntem din nou numărați și aliniați în fața unei mese mari.

După scurt timp a apărut ceea ce, în limbajul deținuților, se numea „O Comisie”.

Mi-am dat imediat seama că este vorba de formarea unui lot, care să plece la stuf.

„Ștabii” se așezară pe scaune în spatele mesei plină cu dosare.

La masa „eminentelor cenușii” ale Securității românești remarc toate „somitățile” arhi-cunoscute: Generalul Nikolski (rus-evreu, venit din Rusia), colonelul Dulgheru (pe numele adevărat Dulberger, evreu), colonelul Coler (evreu din România, comandantul penitenciarului din Aiud), maiorul Doroșanțu (fostul comandant al închisorii din Aiud), maiorul Goiciu (actualul comandant al penitenciarului Gherla), colonelul Sepeanu (numele adevărat nu-l cunosc), în picioare în jurul mesei aflându-se căpitanul Mihalcea, locotenentul politic Domocoș și locotenentul Istrate.

Toți aceștia au participat la hotărârile luate de a se distruge tineretul și intelectualitatea, și tot ei au trecut și la execuție.

Remarc absența unui alt mare criminal, a colonelului Zeler, și întreb în șoaptă pe un deținut de lângă mine, cum de nu se află și el prezent. Mi se răspunde că s-a sinucis de curând.

Numai privind pe cei din fața noastră, ne putem da seama de importanța care se acordă lotului ce se formează acum.

Primul dosar este așezat pe masă dinaintea generalului Nikolski. Cel strigat se prezintă în fața generalului.

Domocoș dă explicațiile necesare și, la ordinul generalului, deținutul trece în fundul curții, ceea ce înseamnă „bun pentru plecare”, sau e trimis înapoi în fabrică. Întreaga operație se desfășoară cu rapiditate.

Căpitanul Mihalcea, văzând că marea majoritate a lucrătorilor săi vor fi luați, a încercat diferite obiecțiuni, care numai din umanitate nu erau făcute, între aceste obiecțiuni fiind și bolile deținuților, în special tuberculoza, pe care o desemna cu formula: „Asta varsă sânge!” El însă nu are nici un succes, ba mai este și repezit de către Nikolski!

Vine și rândul meu. Mă așez în fața generalului și îmi ascut urechile pentru a încerca să prind ceea ce îi șoptește Domocoș. Nu reușesc să înțeleg nimic, dar semnul lui Domocoș este edificator ... în fundul curții ... la stuf. Mă adresez direct generalului:

— Domnule General, eu sunt evadat de la Cavnic! Știam că evadații nu sunt duși să lucreze în aer liber.

Domocoș mă înjură și îmi spune să execut ordinul, dar Nikolski mă întreabă:

— Ce-ai spus mă?

— Am spus că eu am evadat de la Cavnic!

Nikolski îi șoptește ceva la ureche lui Domocoș. Acesta îl cheamă pe plutonierul „Bubi”, adevăratul nume nu îl cunosc, dar fusese gardian la Cavnic atunci când evadasem, și îi șoptește ceva la ureche. Bubi mi se adresează: „Hai cu mine”.

Am plecat împreună cu plutonierul, pe care îl știam atât de bine de la Baia Sprie și Cavnic și care se purtase bine cu mine, când m-a reîntâlnit la Gherla după evadare.

Bubi mă duce într-o celulă „de trecere”, unde este o înghesuială de nedescris.

Sunt convins însă că nu voi rămâne aici, locul meu trebuind să fie în izolare, fie la Gherla, fie la Aiud; trebuie să redevin un „pensionar” al Zarcăi! Sunt deci foarte liniștit, dintr-un foc am reușit să împușc doi iepuri: am scăpat și de fabrică și de stuf! Comisia care a distrus tineretul și intelectualitatea, mi-a venit de data aceasta în ajutor, culmea, crezând că mă pedepsește cel mai crunt!!!

Îi mulțumesc lui Dumnezeu și caut să-mi fac loc cu coatele pentru

absolut interzis, acela de a trăi prezentul! Aceasta pentru a-ți fi ție bine. Hotărâsem un plan pentru a nu fi deranjat de vecini, și aceasta pentru că nu aveam ce afla, apoi pentru că mi-ar fi întrerupt tihna meditativă pe care mi-o propusesem.

Am pus totuși urechea pe peretele din dreapta, unde era patul, dar nu am auzit nici o mișcare. Ascultând la celălalt perete, am auzit două voci, dar nu am priceput ce spuneau. M-am urcat pe fereastră. La doi metri era zidul închisorii, iar peste el se vedea o străduță cu case foarte modeste. Trotuarele și străduța erau pietruite cu piatră rotundă și pline de gropi. Câțiva pomi completau un peisaj destul de trist. Nici un trecător, iar căsuțelor fără etaj le vedeam mai mult acoperișurile. Mulți, foarte mulți porumbei, ca la toate închisorile, aveau dreptul de a zbura și în afara zidurilor. Ei erau tovarășii de închisoare, care nu te incomodau întru nimic și singurii prieteni de la distanță, a căror viață și activitate îți umpleau multe goluri.

Nu trecuseră două ore de când îmi ocupasem „apartamentul”, când am auzit trei bătăi în peretele din stânga. Mi-am lipit urechea de zid. Cineva spunea:

— Ia o cană, pune o cu gura la perete și ascultă cu urechea lipită de fundul ei. Când vorbești, pune fundul câinii la perete și vorbește cu gura cât mai apropiată de cană! Cunoșteam atât de bine aceste lucruri! Apoi a continuat:

— Mă numesc Vasilescu, sunt condamnat pentru frontieră, suntem 6 în celulă. Spune-ne cum te cheamă, de unde vii, pentru ce ești condamnat și ce este nou?

I-am răspuns:

— Mă numesc Ianoș Noghi, sunt condamnat pentru credință și vin din fabrică!

— De când ești arestat? De ce te-au dat afară din fabrică și spune-ne, crezi că vine libertatea?

— Sunt arestat de 9 luni, m-au dat afară din fabrică după ce am fost bătut de câteva ori, deoarece nu am vrut să lucrez sâmbăta. Liberarea va veni!

— De ce crezi că va veni liberarea?

— Oastea Domnului este gata, cu fulgere și trăznete și nu trebuie decât să credem în Domnul, căci El ne va libera.

— Bine, o să mai vorbim!

Eram sigur că în felul acesta voi avea liniște pe viitor.

Câte injurături însă nu-mi fuseseră oare adresate de bieții oameni, care se bucuraseră de venirea unuia nou pentru a afla știri. Aceasta era neîndoielnic! Dar ce-aș fi putut să le spun?

Singurul lucru care mă interesa era acela de a ști dacă este vreun cunoscut în Zarcă. Aveam tot timpul pentru aceasta.

Aud zăvorul de la ușa de la intrare de jos și imediat un pumn puternic în peretele din stânga. Bun, deci vecinii mă anunță când vine gardianul. Nu aveam de gând să fac lucruri interzise, dar a te mai întinde pe pat sau a te mai uita pe geam este inevitabil. Gardianul avea jos o cămăruță, unde-mi făcuse percheziția, dar se plictisea stând singur acolo și, în mod obișnuit, mai ales când vremea era frumoasă, stătea afară.

Am auzit zăvorul de la una din primele celule de sus și vocea gardianului: „Plimbarea!” După calculul meu, nu a ținut mai mult de zece minute și i-a adus înapoi, deschizând cea de-a doua ușă. După alte zece minute, a deschis ușa vecinilor. Deci două celule erau libere până la celula mea.

Am urmat eu. Am coborât scările, am intrat într-un mic Țarc, chiar vis-a-vis de intrarea în Zarcă. Gardianul mi-a atras atenția că trebuie să țin mâinile la spate și să privesc numai în jos. Era un rond de flori în mijloc, iar Țarcul avea cam 10 metri lungime și vreo 4-5 lățime. Am tras cu coada ochiului și am văzut celularul. Altceva, nimic. Cred că m-a ținut mai puțin de 10 minute. Avea dreptate, unul singur ia mai repede aer decât când sunt șase!

La întoarcere am văzut că mai sunt încă două celule. Cea de lângă mine era ocupată de doi deținuți, mi-am dat seama de aceasta după pași. În ultima celulă nu era nimeni. Deci în total, din cele 8 celule cinci erau ocupate și trei libere. Și totuși în celula din stânga mea erau 6 deținuți! Dar așa sunt regulile închisorii, neînțelese! Niciodată nu se pricepe nimic din tot ceea ce se fac, de aceea nici nu este bine să-ți bați capul spre a înțelege ceea ce nu este de înțeles.

Am auzit din nou zăvorul de jos, semn că gardianul plecase.

Eram oarecum curios să aflu cine erau vecinii din dreapta, eram hotărât să aștept să fiu chemat, iar dacă nu va fi vreun nume cunoscut, mă voi prezenta tot ca „martor al lui Iehova”!

Mi-am reînceput plimbarea prin celulă, trei pași și jumătate înainte, trei pași și jumătate înapoi. Căutam să-mi adun gândurile, dar ele zburau în imagini fără legătură, fără continuitate, fără subiect, fără obiect. Plimbarea a continuat, până am auzit din nou zăvorul de jos și pumnul puternic în peretele din stânga. Am dat și eu un pumn în cel din dreapta.

Era masa de prânz. Mi-am dat seama după cum se urcă scara cărându-se o greutate. După aceea așezarea castronului la fiecare celulă și, în sfârșit, deschiderea primei celule. Când s-a deschis celula